

Valts Nerets, Gunvaldis Leitens: Jaunumi bezpilota gaisa kuģu lidojumu kārtībā

Valts Nerets, Gunvaldis Leitens, ZAB "Sorainen"

Foto: Publicitātes attēli

<https://www.delfi.lv/news/versijas/valts-nerets-gunvaldis-leitens-jaunumi-bezpilota-gaisa-kuģu-lidojumu-kartiba.d?id=51388295>

Bezpilota lidaparātu, kurus plašāk pazīstam kā dronus, lietošanas noteikumi Latvijā pastāv jau kopš 2016. gada. Neseno grozījumu ieviešana noteikumos nodrošinās, ka bezpilota lidaparāti kļūs plašāk pieejami, taču būs stingrākas drošības prasības un paaugstināta atbildība.

Bezpilota lidaparāti kļūs plašāk pieejami

Jaunajos noteikumos ir virkne izmaiņu, kas atvieglo bezpilota lidaparātu lietošanu ikdienā un padara to pieejamāku plašākai sabiedrībai. Par būtiskāko no tām var uzskatīt atļauju vadīt bezpilota lidaparātu jau no 16 gadu vecuma līdzšinējā 18 gadu vecuma vietā, kā arī vecumā zem 16 gadiem pieaugušo uzraudzībā, ja lidaparāta masa nepārsniedz 0,5 kg. Noteikts arī plašāks laika intervāls lidojumu veikšanai – pusstunda pirms saullēkta un pusstunda pēc saulrieta.

Turklāt jaunie noteikumi paredz iespēju veikt lidojumus ārpus tiešās redzamības zonas, ja lidaparāts ir aprīkots ar videokameru, tā pacelšanās masa nepārsniedz 1,5 kg un pilotam asistē novērotājs. Personām, kuras vēlēsies veikt paaugstinātas bīstamības lidojumus (kuros notiek atkāpes no šo noteikumu pamatprasībām), būs jānokārto teorētiskais un praktisko iemaņu tests, kā arī viņu darbību pastāvīgi uzraudzīs Civilās aviācijas aģentūra.

Tomēr var apgalvot, ka jaunajā regulējumā bezpilota lidaparātu lidojumiem noteiktas arī stingras robežas. Aizliegts veikt autonomus lidojumus (bez pastāvīgas pilota vadības), pasažieru pārvadājumus, kā arī, pārvadājot kravas, tās aizliegts nostiprināt atsaitē.

Stingrākas drošības prasības un atbildība

Jaunie noteikumi nosaka detalizētākas prasības bezpilota lidaparātu sagatavošanai lidojumam un lidojuma kārtībai. Arī turpmāk bezpilota lidaparātiem jābūt marķētiem ar to īpašnieku vai valdītāju (personu, kuras veic lidojumu) kontaktinformāciju. Turklāt marķējumam jābūt nolasāmam, neizmantojot papildu instrumentus. Ievērojami stingrākas kļuvušas bezpilota lidaparātu apdrošināšanas prasības. Ja iepriekš apdrošināšanas prasības attiecās uz lidaparātiem, kuru masa pārsniedz 1,5 kg, turpmāk civiltiesiskā atbildība būs jāapdrošina arī lidaparātiem ar mazāku masu, ja tos plānots izmantot paaugstināta riska lidojumiem.

Šīs prasības neattiecas uz lidmodeļiem, kuri lidojumus veic vienīgi sporta organizāciju un biedrību noteiktajā kārtībā. Minimālā apdrošināšanas summa turpmāk būs atkarīga no lidaparāta masas, variējot no 150 000 eiro līdz 1 miljoniem eiro, ja lidaparāta pacelšanās masa pārsniedz 5 kg.

Radīti pamati bezpilota lidaparātu satiksmes noteikumiem

Jaunais regulējums nopietnāk pievēršas bezpilota lidaparātu lidojumu kārtībai, sperot pirmos soļus sīkāku noteikumu izstrādē. Lai arī dronu vadītājiem joprojām ir plaša rīcības brīvība, tomēr, piemēram, gadījumos, kad draud dronu sadursme, lidojuma virziens jāmaina pa labi attiecībā pret otru lidaparātu. Sīkāks kļuvis arī regulējums attiecībā uz lidaparāta lidojuma attālumu no trešajām personām, turpmāk ņemot vērā ne tikai lidaparāta masu, bet arī pārvietošanās ātrumu. Minimālais attālums ir 30 metri, kas jāievēro, ja drona masa ir 0,25–1,5 kg robežās un ātrums līdz 19 m/s, taču atkarībā no lidaparāta masas un ātruma ievērojamā distance var sasniegt 150 metrus.

Noteikumi paredz, ka turpmāk pie objektiem, kuru tuvumā pastāv sevišķi lidojumu ierobežojumi, jābūt izvietotām brīdinājuma zīmēm. Savukārt lidojuma augstuma prasības palikušas nemainīgas, teritorijās, uz kurām neattiecas papildu ierobežojumi, pieļaujot lidojumus līdz 120 metru augstumam.

Līdz 2020. gada 2. janvārim "Latvijas gaisa satiksme" apņēmusies izstrādāt vienkāršu aeronavigācijas vietni, kurā bezpilota lidaparātu vadītājiem būs pieejama lidojumu veikšanai nepieciešamā informācija.